

SZERKESZTŐSÉG

hova

a lapba szánt kéziratok
reklamációk
küldendőkSzékelyudvarhely,
ev. ref. papi lakás.Előfizetési pénzek,
Becsek Dániel Fia
könyvnyomdájába inté-
zendők: Sz.-udvarhely
Árpád-utca 3

VASÁR NAP

KÉPES CSALÁDI HETI UJSÁG.

<p>FŐSZERKESZTŐ: NAGY KÁROLY, ref. theol. tanár.</p> <p>FELELŐS SZERKESZTŐ: VAJDA FERENCZ, székelyudvarhelyi ref. pap.</p>	<p>KIADJA: Az Erdélyi Ref. Egyházkerület »Egyházi Értekezlete«</p>	<p>Megjelenik: minden vasárnap egy iven.</p> <p>ELŐFIZETÉSI ÁR: Egy évre . 4 kor. Negyedévre 1 kor. Fél évre . 2 kor. Egy szám ára 10 fil</p>
--	--	---

A ref. egyház és a ref. egyházi irodalom.

A gondolatnak, az eszmének leghatalmasabb fegyvere, kétségkívül, az élő szó. Mikor az első pünköszt napján, Isten az ő lelkét kitöltte a tanítványokra, Péter apostól egyszeri beszédére három ezren tértek meg és lettek a Krisztus anyaszentegyházának tagjai. Ebből is látszik, hogy mekkora hatalma van az élőszónak. Az apostolok bár merre mentek, mindenütt az élő szó varázserőjénél alapították meg a ker. egyházat.

A protestáns vallást is az élő szó e csodás ereje hozta létre. Reformátoraink a felismert, helyesebb igazságot, mely igazság a Krisztus evangéliuma volt, nem rejtették véka alá, hanem szóoltak mindenfelé, beszéltek minden népeknek. Zvingli és Luther elragadó szónoklatai ezer meg ezer lelket ejtettek foglyul a Krisztus evangéliumának. De, az élő szó mellett, az eszmének, a gondolatnak van még egy másik hatalmas fegyvere is, ez pedig az írás. Az élő szó hódít, vagy egy hasonlattal élve, beveszi, elfoglalja a várat. Az írás pedig ott marad várórségnek. Az apostolok az általuk alapított gyülekezetnek leveleket írtak, hogy akkor is, mikor ők már nem lehetnek ott, az írás helyettesítse őket. Az szóljon, az beszéljen helyettük. S mondhatjuk, hogy pl. a Pál apostól tizennégy levele nemcsak akkor, de még ma is, az élő szó erejével hódít. A reformátoroknak is az volt az első dolga, hogy olvasmányt adjanak a nép kezébe. Szavukat, beszédüket az élő szóval erősítették, és plántálták be a hivek lelkébe.

Igy jöttek létre az apostoli iratok. Vagy éppen mondhatjuk azt is, így jött létre maga a *biblia* is. A Krisztus tanítványai vagy ők magok, mint hittanuk; vagy mások elbeszélése után leírták a mester tanításait. Így keletkeztek a reformáció korabeli hitvitázó iratok, s ezeknek összeségeként így jött létre a *ref. egyházi irodalom*.

A sajtó, az irodalom ma igen nagy hatalommá nőtte ki magát. Igazolással csak éppen a *világi hírlap irodalmat* hozom fel. Ez nemcsak híreket közöl, de vezet is, irányít is. Nincs az a kérdés, melyben véleményt ne nyilvánítana. Tanít, oktat tudományban, mesterségben, mezőgazdaságban. Igaz, hogy vannak sokszor kinövésai, elfajulásai is. De, hát van-e rózsa tövis nélkül?

A világi sajtóról önkénytelenül is az egyházi sajtóra gondolok. *Egyházi életünk sem állhat fenn egyházi sajtó nélkül.* Az isten igéjét ugyan élő szóval hirdetjük a templomban, kétség kívül ez ma is az evangélium terjesztésének leghatalmasabb eszköze: de ki tagadná, hogy ez magára nem elégséges. A templomi élőszóval való igehirdetés mellett igen nagy szükségünk van az írásra is. A református egyház egészen a legújabb időkig nem sok gondot fordított arra, hogy hiterősítő, népies írásokkal lássa el hiveit. Művelte a tudományos irodalmat, de e mellett parlagon maradt a szorosabb értelemben vett egyházas irányu irodalom. Hiveink maguk érzik a szükségét annak, hogy házaik csöndes magányában is, néha-néha ki kell elégíteni lelki szomjukat. A templomi igehirdetés mellett tehát, forgatni kell az írás fegyverét is. *Kapocs* kell, mely külsőleg is odafűzőn az egyház testéhez. Ez a kapocs az írás. *Kiáltó szó* kell, mely az egyház minden eseményeit hírül adja a hiveknek. Ez a kiáltó szó

az irás. *Csatorna* kell, melyen egészséges vérkeringés jusson az egyház szivéből az egyház tagjainak ereibe. Ez a csatorna az irás.

Egyházi népies irodalmunk még fejletlen. Most áll a kezdet küszöbén. De, a mi van, azt fel kell karolnunk. Jelenleg, egyházi irodalmunknak a következő fajai állanak az egyház igazságainak szolgálatában: a *biblia*, *imakönyvek*, *hasznos olvasmányok*, *prof. naplárak*, *ujságok*. A »Vasárnap« mult számában ezekről, részben, bő tájékoztatást nyújtottunk. Most kifejtettük, hogy miért szükségesek. *A kinek füle van a hallásra, hallja!*

Vajda Ferencz.

A keresztes háborúk története.

Irta: Demény Miklós.

5.

Azonban a görög udvar intrikája most is közrejátszott; az ő érdeke a keresztesekével nem volt egy. Saladinnak szövetségesse volt, ellenben a nyugati kereszteseknek nem. Hogy egészen természetellenes legyen a két keresztyén császár állásfoglalása, a német császár Kilds-sel a görög császár és Saladin közös ellenségével frigyot kötött. Nem sikerülhetett tehát a harmadik keresztes háború sem. A németek sok nyomoruság s néhány győzelem után átvergődtek ugyan Görögországon és Kis-Ázsián, de elveszítették nagy császárukat, ki a Szálef vizébe fult. A szökés és

betegség miatt megfogyott sereg maradványát a császár fia Sváb Frigyes Akkon alá vezette. Itt találkoztak a francziák és angolok seregével, kik utközben folyton versengettek, daczára annak, hogy a keresztes háború kedvéért kibékültek egymással. Két évi ostrom után be is vették a várat; de a meghasonlás átkos keze a háború folytatását lehetetlenné tette. A francziák és németek odahagyták a csatateret. Richárd azonban bár magára volt hagyatva, még két fényes győzelmet aratott: bevette Joppét, Aszkalont és Saladinnal békét kötött három évre olyanformán, hogy a keresztyéneknek Joppé és Aszkalon között levő partvidék és a szent helyek látogatása biztosítottassék.

Ezután Odisseusra emlékeztető kalandos uton hazament, mert a francziák betörték országába. Saladin halála után VI. Henrik császár küldött ugyan még kereszteseket, de ezek a császár halálának hírére szétoszlottak.

Saladin halála után fiai között trónviszály keletkezett. Ez jó alkalom lett volna a kereszteseknek a szentföld visszafoglalására, ha feltudták volna használni. De az európai királyok el voltak foglalva az egymás ellen folytatott harcokkal. Incze pápa is hiába intézett felszólítást a fejedelmekhez, kiknek »a Krisztus hűbéresei lévén szolgálnok kell urakat, visszahódítaniok uralmát.« A felhívásra nem hallgattak.

Azonban mégis éppen a kiátkozott Fülöp Agost birodalmában, tehát Franciaországban a hatalmas, bünbocsánatot hirdető Fulkó neuillyi

TÁRCZA.

A sir széléről.

Édes barátom!

Emlékszel-e meghitt beszélgetéseinkre? Hányszor vetettük fel a kérdést, mosolygó szájjal bár, de elboruló szívvél; vajjon mit érzünk majd a halál nagy pillanatában?

Elemezni próbáltuk lelkünk állapotát a halál gondolatánál és tiszta, felhőtlen homlokunk, elkomorodva hajlott meg ilyenkor . .

Oh, de mennyire messze volt még gondolatnak is tőlünk a halál!

És ime, a gondolat messzesége ma valóság: meghalok!

Egy pár nap talán, de meglehet, egy pár óra még az enyém e szép világból, és mennem kell, mennem husz évem minden reményével, gyönyörűséges álmaival . .

Tehát nem látom többé az édes otthon, a susogó hársfát fehér padjával, hol annyiszor hallgatám elmerülve hangod édes zenéjét! Oh mennyire szeretnék látni csak egyszer, csak egyetlen egyszer még, — jöjj!

— De nem, ne jöjj, a viszontlátás fájdalmas gyönyörűsége összetörné szegény szárnyaszegett

lelkemet. Annyira elváltottam, hogy meg sem ismernél, arcom rózsáit elhervasztá a láz, a mosoly tova tűnt, élő halott vagyok, kit semmi meg nem hat, kinek könnyei sincsenek . . .

Édes barátom!

Nyugodtabb vagyok már, de annyira szeretlek, hogy alig tudok beletörődni a gondolatba, hogy most utolszór szólok hozzád! Gondolj reám, én tanítottalak ismerni Istent! Ifjú sziveink bánatának, örömeinek, reményeinek részesévé tettük ama megváltó Krisztust, ki minden utainkon felénk nyújtotta vezető kezét. Együtt sirtunk és együtt imádkoztunk a megpróbáltatás napjaiban, a könny és ima összefűzzé sziveinket s azt álmodám, hogy veled egyesülten időltél munkálkodhatom Mesterem dicsőségére. — Oh, minő álom.

— És mégis, édes barátom, hihetetlen könnyűséggel válok meg a világtól, pedig gyönyörűséges volt nekem. A kétségeskedések pillanata mind ritkábban, ritkábban kísért, mennyei békeség tölti el lelkemet.

Emlékező tehetségem csodálatos, Isten igéjét könnyűséggel átértem, és mindenek felett végtelen szeretet hatja át minden idegemet. Ugy hiszem, porhelyemmel előbb vállni készül lelkemtől, oh, mily könnyűnek érzem magamat, mintha szárnyaim volnának, melyek szállanak fel, fel a magas egekig!

— Kimondhatatlan szükségem van a bocsá-

papnak buzgó szónoklatai következtében számos francia és olasz lovag egy tetemes, de az előző hadaknál mégis kisebb sereget toborzott össze. Ezt a sereget már nem annyira vallásos érzület hatotta át, mint inkább a hódítás vágy sarkalta.

Flandriai Balduin és Montferrati Bonifác vezetése alatt állott e negyedik keresztes sereg. Egyiptomban akarták megtámadni a mohamedánokat, tehát hajókra volt szükségük. Elég pénzük nem volt, s a velencei öreg »doge«-val Dandoloval alkudtak meg olyanformán, hogy ez Zára elfoglalása fejében átszállítja őket Egyiptomba, és ez már a keresztyén szellem nagy hanyatlását mutatja. A bizanci császári ház egyik tagja III. Elek rábeszélte a kereszteseket, hogy mozdítsák elő apja visszahelyezését a trónra. Ezt meg is tették, de mivel a kitűzött díjat nem fizették meg nekik, ostrom alá vették Konstantinápolyt, melynek görögcsászárai már régen megbánták, hogy a keresztes hadjáratok megindítását sürgették.

1204. tavaszán bevették a világnak legerősebb várát, a császári családot elűzték, s óriási mennyiségű műkincset raboltak el és rongáltak meg.

Ekként alapított meg Konstantinápolyban a latin császárság, mely 57 évig állott fenn, s a melynek Balduint tették császárává. III. Incze pápa Zára elfoglalása miatt exkommunikálta Velenczét, tehát a keresztesek többé nem érintkezhetek ezzel az állammal. Hogy a keresztesekre is nem mondott átkot, annak oka a kivívott siker és az a remény volt, hogy a latin császárság

natra, a békére. Irnom kell Péternek. Istenem légy irgalmas bűnös lelkemhez! Édes jó barát, te is bocsáss meg nekem, ha nem voltam az irányodban, a ki lehettem volna. A jó, a tökéletes felé kellett volna vezetnem téged, gyöngé ingadozó voltam, ugy-e megbocsátasz? Hisz annyira szeretlek, szeretlek. Én teljes szivemből megbocsátok, mindenkinek.

Kimondhatatlanul fáj nekem, hogy oly kevésé tudjuk egymást megérteni e földi életben, s hogy sokszor a legjobb akaratot, a legtisztább érzelmet meghurczolják a kétértelműség fertőjében,

Minden mi fájdalmas, felujul emlékemben. Ah, ha még egyszer kezdhethém az életet, szivem vérén is megváltanálak minden fájdalomtól életed utján.

És mégis boldog vagyok. A száműzött visszatér hazájába. Igen ott, ott fenn az igazi haza! Viszont látom rég elköltözött kedveseimet! — Oh ismeretlen édes, édes jó anya, végre ölelni fogod elhagyott gyermeked. — Agg nagyapa felém tárod megifjult karjaidat. A mennyország egy kicsiny zuga ünnepel. — Miért sir a föld, ha az ég ünnepel. Ne sirj, én kedvesem, hiszem, hogy látni foglak az egekből, hiszem, hogy még jobban szeretlek majd. És látni fogom Jézust! Istenem, látni fogom, látni Őt tökéletességében! Hányszor sóhajtottunk: mint szeretném látni Jézust! — Imé, én csakhamar meglátom. Térdre esve mondom majd neki: Mester köszönöm, Te megtartottál. Kicsinyhitű voltam, érted keveset munkálkod-

visszaadja a két keresztyén egyház egységét s előmozdítja a keresztes háboruk ügyét.

Azonban a byzanci latin császárság véget ért a nélkül, hogy létrehozta volna a két egyház egyesítését, a nélkül, hogy lendített volna valamit a keresztyénség nagy küzdelmén az Islam ellen.

Sajátságos jelenség gyanánt emelkedik ki a keresztes hadjáratok korában az 1212. év. A nyugati lakosság gyermekeit szállotta meg akkor a vallásos rajongás. Franciaországban egy István nevű pásztor fiát, Isten küldöttjének hirdetve magát, nagy tömeget gyűjtött maga körül fiukból és leányokból, hogy ők foglalják vissza a szent földet. Epp így Németországból is egy másik gyermek sereg több ezer zarándokot vezetett Olaszország felé. E gyermek hadnak egy nagy része még Európában az éhség és viszontagság áldozata lett; a többi elvetemedett emberek által Egyiptomban rabszolgául eladatott.

A gyermekek keresztes hadjáratának szomorú vége után III. Incze II. Frigyes császárt, János angol királyt és II. Endre magyar királyt szőlította fegyverre.

Az ötödik keresztes háboru az egyetlen, melyben a magyarok tényleges részt vettek. János is a pápa is meghalt mielőtt a háboru megindult volna. A negyedik keresztes háboru előtt is észre lehetett venni, a negyedik hadjárat pedig egész világos tanubizonyságát adta annak, hogy a fanatizmus már erőlenedett, a tulbuzgó vallásosság ideje lehanyatlott, de ekkor a pápai hatalom még oly erős volt, hogy a fejedelmek akarva,

de a te kegyelmed véghetetlen. Hárfát ragadok, énekszóval dicsérem az egek Királyát, — oh, mily gyönyörűséges látomány!

Édes barátom, vajjon te bizonyos vagy-e a te hited felől? Hányszor kérdezém tőled, s hányszor nyertem örvendetes választ! Mily boldog voltam; hiszen eltévedt, elveszett vándora voltál a földnek, de Isten véghetetlen irgalma erőt adott nekem, hogy vissza vezesselek ő hozzá. Támaszd én valék, most gyengének, elhagyottnak érzed magadat, mi válik belőled, ha én többé nem leszek? Hisz találni fogsz barátokat, kik vigasztalni fogják csüggedő lelkedet, — de érezni fogod hiányomat, sokszor elmondod »Hol vagy én kedvesem, hől vagy?«

Látod, ez a barátság szerencsétlensége, rábizza magát az ember a jó barátira, mintegy biztosan járó hajóra, s ha a hajót a vihar szétzuzza...

Oh, kedves barátom, ne ragadd el magad a világ zajától! Légy hü Istenedhez, légy hü a multhoz, légy hü hozzám! Mily iszonyu fájdalom lenne, ha várnálak ott fenn mind az örökkévalóságig hasztalan!

Ugy-e gondolsz néha rám? Őrizd meg e levelet s a kísértés óráiban olvasd el újra, meg újra.

Vedd elő néha apró emlékeinket, vedd elő gyakran a Bibliát. Vissza varázsolják neked a kedves multat, s reám gondolsz majd. Ha a

nem akarva, keresztes hadjáratok vezetésére kényszerültek, azonban ezek már inkább csak magánvállalkozásoknak minősíthetők, megközelítőleg sem voltak oly általánosak, mint az előző keresztes hadjáratok. II. Endre magyar király 1217-iki hadjáratát nem is tekinthetjük népvállalatnak, hanem fejedelmi kötelességnek, mert már III. Béla fogadalmát tett volt 1192-ben keresztes háborúra. Tekintélyes zsoldos sereget készített Endre utra s egyesülve VII. Lipót osztrák herczeggel indult el a szentföldre és pedig tengeren. Annyira kiesett volt hazánk a keresztesek útjából. Az arabok ütközetbe bocsátkozás nélkül vonultak vissza előle, de miután hazulról kedvezőtlen híreket kapott, s a keresztesek egyenetlenkedése miatt nem sok eredményre lehetett kilátása, visszatért s meglegedett azzal, hogy a szentföldön járásának emlékéül jeruzsálemi királynak neveztetett. VII. Lipót azonban még ott maradt s a jeruzsálemi címzetes királylyal egyesülve Egyiptomban Damiettet kényszerítette megadásra (1218.) győzelmesen vonulva előre. A szultán végre is a Nilus zsilipeinek megnyitásával erőszakolta ki a békét. Damiett visszament a szultán birtokába s ajándékul visszaadta a kereszteseknek a Tiberiás melletti csatában elesett szent keresztet.

II. Frigyes császár folyton törzsalkodott a pápákkal s keresztes háborúk dolgában is csak mind hittegette őket. Végre 1227-ben megindította számszerint a hatodik keresztes hadjáratot. Most már csak dacból indult meg a szentföldre azért, mert a pápa egyházi átokban tiltotta meg ezt neki. A kiátkozott császár zászlói alatt senki sem akarván a bennszülöttek közül harcolni, ezenkívül miután hírül vette, hogy a pápa az ő apu-

liai birtokába tört, 10 évi fegyverszünetet kötött. A szultán Jeruzsálemről s még néhány városról lemondott. Frigyes Jeruzsálemben sajátkezüleg királylyá koronázta magát s azután visszatért hazájába.

A pápaság Olaszország s a német római császárság nyílt háborút folytatott egymás ellen; Magyarországot a mongolok tették tönkre, a latin császárságban pedig folyton viszály uralkodott. Hiába kísértette meg IV. Incze a szentföld iránti lelkesedést újra fölkelteni, nem sikerült. A lyoni zsinat (1245.) négy évi békét határozott s a pápára adót vetett.

Bele volt már fáradva nyugat a véget nem érő fegyveres zarándoklásba. Csak a francia lovagokban pezsdült fel a hit iránt való régi buzgóság és szent királyuk IX. Lajos vezetése alatt ki egy súlyos betegsége alatt tett fogadását teljesítette, eme, mondjuk hetedik hadjárattal, 1248-ban Cyprusban telelve a következő évben egyiptomban szállottak ki. A szerencse kedvezett, csakhamar elfoglalták Damiettet, de ezután a kiáradt Nilus által előtűnik legyőzhetetlen ellenségként. A király fogságba esvén, csak Damiett átengedése és tetemes pénzösszeg árán mehetett serege romjaival Palestinába; 1245-ben visszatért hazájába, miután Akkont és más partvárosokat megerősített. Mikor 1270-ben Tunisba vitorlázott, hogy a szentföldön uralkodó mohamedánok crejét megtörje, járvány áldozata lett ő is, seregének nagy része is.

(Folyt. köv.)

kisértetek táborát ütnek körültek, emeld szemidet az égbe, imádkozz, harcolj és győzz!

Később családot alapítsz. Elbeszéled életed történetét tieidnek; lehet, hogy beszélni fogsz rólam is. Őket talán nem érdekli majd az ismeretlen, de emlékedben a mult megelevenedik, s az emlékezés édes lesz neked.

És végre eljössz a viszontlátásra! Hiszem, Istenem megengedi nekem, ha út az óra, hogy ott lehessenek a kapunál, téged kitért karokkal várva. Oh kedvesem, mily gyönyörűség leend soha el nem vállalni többé!

De most vállunk kell. Barátokra lelsz majd a világban, de úgy szeretni senki többé nem fog a hogy én szerettelek, — Isten oltalmazzon téged! Kedvesem, áldásom reád! Kedvesem, emlékezz reám! Emlékezz, hogy a Jézusé vagy, Istené vagy mindörökre, emlékezz! Isten veled!

Kedvesem légy boldog!

Ilonád.

Édes Péterem!

Én vagyok. Oh, kérlek szépen olvasd végig leveletem. Meghalok, nem fárasztalak immár sokáig. Nem tudom mi idegeníthetett el téged, tőlem. Szerettük egymást. Egyszer csak szó nélkül elhagytál. Nem vádollok, de iszonyuan szenvedtem

eljárásod miatt. Most a sir szélén, szükségét érzem bocsánatodnak.

Édes testvérem, bocsáss meg nekem, ha vétkeztem volna ellened; hisz sokszor tudatlanul és akaratlanul okozak szenvedést valakinek. Ne vond meg e kegyet tőlem édes testvérem, nyugodtabban hagyom el a földet. A haldokló kívánsága szent, én térdeimen könyörgök hozzád, hallgass meg!

Testvéred

Ilona.

Egyetlen Barátom!

Még látok. De olyan vagyok mint a kialvó láng, mely még egyet egyet lobban. Itt ülök szemben a lenyugvó nappal. Mire lenyugszik, én is elpihenek örökre. Kösönöm leveledet, szívemre tesz majd, ha a koporsóban leszek. Ne sirj! Péter nem válaszolt. Oh, a keményszívű nem bocsátott meg nekem; nem tudom mit vétettem ellene. Istenem mily kegyetlenség meg nem könyörölni egy szegény haldoklón!

Tekintetem homályosodik. Még egyszer Isten veled kedvesem, a viszontlátásra, ott fenn... (Bardocz.)

Francziából: Molnár Imréné.

Jövel Jézusom.

Büszke palota márvány terme
Fényes, mulató néppel telve,
Folyik a szó kártyáról, lóról,
No meg híres nő színjátszókról —
Ennyit tudnak ők a világról.

A teremben tündér fény árad,
Puha szőnyegbe süpped lábad.
Lángol a kandalló hasábjá,
Dus terhét az asztal kínálja,
Kinek mit kíván szeme, -szája.

Jön a sok drága étel sorba —
Két anyyinak is elég volna.

Csillog a bornak habzó gyöngye...
Itt nincs a szemnek omló könnye,
Nem szur a földnek fagyos göröngye.

Odakünn a zuzmarás éjben,
A büszke palota tövében
Egy koldus, végképp elcsigázva
Lerogyott, már nem bírta lába,
Egy falatot nem evett máma.

Jézusom, kit talán nem várnak
Lakói e büszke palotának, —
Kik az életnek terhét hordják,
Vad viharok üzik, sodorják,
Jövel, vedd fel ezeknek sorsát!!

G. Diószeghy Mór.

Hazai krónika.

— 1901. decz 15. —

Országgyűlés. Deczember 13-*ra* hivatta össze Gróf Tisza István a képviselőházat. Szerencsétlen napra esett, a 13-as számhoz kötött babona itt az egyszer bevált. Mindkét fél, már t. i. a kormány és az egyesült ellenzék erősen készült erre a napra. A kormány előkészületeket tett, hogy ha szükség a rendetlenkedő képviselőket eltávolítsa és e végből 40 markos teremőrt állított be. Az elnöki emelvényt eltorlaszolta. Az ellenzék is elhatározta, hogy az erőszakra erőszakkal felel. Decz. 13-án reggel 9 órakor az egyesült ellenzék az új párt helyiségéből testületileg vonult fel a képviselő házba. A ház előtt egy rendőr tisztviselő állott és felszólította a képviselőket, hogy páronkint menjenek be. Erre megragadták a rendőr tisztviselőt és kegyetlenül elpáholták. A mint beértek a terembe és látták a berendelt szolgálát itt is ott is, felszólították, hogy takarodjanak ki. Azok nem engedelmestek. Akkor neki estek ezeknek, és a mit elől, hátul kaptak, azzal ütni kezdték őket. Az elnöki emelvény bevétele valóságos ostrommal járt, mert azt korlátal vették körül erre az alkalomra. A korlátokat lerombolták és az elnöki széket összetörték. Alig 15 perc alatt ki volt verve a teremből a 40 teremszolga, A sebesülteket a mentők vitték el. Ezután összetörték az összes miniszteri székeket.

Tisza és gárdája éppen a nagy rombolás közepette nyitott be a terembe. Elsápadt a látottakon. Csipős szavakkal fogadták, úgy, hogy

KUROKI, japán tábornok

jobbnak látta vissza vonulni. Késő délutánig még ott volt az ellenzék, mert attól tartott, hogy a kormány hirtelen bevonul és gyűlést tart. Azonban gyűlés nem volt.

Decz. 14-én újból összejöjt a képviselőház. De most már reggel hat órakor mentek fel az ellenzéki képviselők, mert híre járt, hogy Tisza reggel 7 órakor akarja a gyűlést megtartani. Ez alkalommal az ellenzék ismét megszállotta az elnöki emelvényt. Czélja csupán az volt, hogy Perczelt ne engedje az elnöki széke. El is érte a czélt, mert Perczel helyett Jakabffy alelnök vezette a gyűlést. Mikor a terem megtisztult Perczeltől és a szolgálaktól, nyugodtan nyithatta meg az elnök az ülést. Elsőben felolvasták a királyi levelet, melyben Ő Felsőge megnyitja az új ülészakot. Azután megállapították a másnapi ülés napi rendjét és legnagyobb rendben elszoltak.

Ennél viharosabb napok nem voltak a magyar képviselőházban. Hogy ezután mi fog történni: azt a körülmények határozzák meg.

Világkrónika.

Japán-orosz háború. Port-Artur ostrománál a japánok ismét egy fontos eredményt értek el. Ugyanis a 203 magas erődről, melyet a múlt heteken bevettek, összelövéldözték a kikötőben levő összes orosz hadihajókat. Csupán a Sz Sebastopol nevű orosz hadihajó van még épségben, mely a kikötő egy félreeső szegletében meghúzódott. Az oroszoknak tehát már nincs hadihajójuk keleten.

Togó japán tengernagy most felszabadult és harcra készen várja a balti tengeri hajóhadat. Híre jár annak is, hogy ilyen körülmények között a balti flottát visszahívják.

Mukden körül a szárazföldi csapatok között csak kisebb előcsatározás folyt. Az orosz hadsereg most 400 ezer emberből áll. Ebből 40 ezer lovasság.

Egyházi élet.

Téli esték. Udvarhelymegyében alig van község, hol a nép felvilágosítása, előrehaladása érdekében változatosabb estélyek tartatnának mint Alsó-Siménfalván. A téli időszak beálltával, már a múlt hónap 27-én kezdetét vette ez estélyek tartása, s fokozatosan eltart egész a tavasz beálltáig. E hó 4-én volt a második összejövetel, melyen egyházas irányu felolvasást tartott *Szász* Károly ref. lelkész. Dr. *Siró* Zsigmond sz.-kereszturi ezredorvos idevonatkozó bibliai helyek felolvasása után az ember tereméséről és emberi szervezetről tartott szabad előadást. Dr. *Elekes* Dénes helybeli születésű, jelenleg sz.-kereszturi joggyakornok a jogi törvényeknek a közönséges életben előforduló legelenibb részéről tartott szabad előadást, s közben egy legény és egy leány szavalata után *Szász* Ferencz áll. ig. tanító tartott szintén szabad előadást a gazdasági élet teréről. Ez a kérdés, a mely a megkezdett uton és irányban folytatódni fog. Isten segedelmével minden vasárnap este 6—8 óráig annyi változattal, hogy egyházas irányu felolvasást felváltva *Sándor* Géza unit. lelkész is fog tartani. A helyiség, ahol ez összejövetelek tartatnak, az »ifjusági egyesület otthona«, mely nagyságánál fogva igen alkalmas e célra, s ennek tulajdonítható, hogy szinte nagyobb közönség gyűlt össze, mint a templomba. Isten adjon erőt a munkásoknak, s bölcs belátást a közönségnek, hogy az ott hallott eszméket úgy szellemi mint anyagi téren, maga javára hasznosítsa. Alsó-Siménfalva, 1904. decz. 5. *Szász* Károly ref. pap.

Templomavatás. Lélekemelő, magasztos, szép ünnepélynek voltak részesei a magyarvalkói atyánkfiai. A 800 éves odon templomot a nyár és az ős folyamán megújították s kijavították s az így megújított templomnak e hó 4-én volt a felavatása. A fülbemászó csengésű harangok bugása elhatott a legutolsó kunyhókba is, mert csakhamar zsufolásig telve a tágas, szép templom, ugyanynyra, hogy sokaknak állani kellett. Nemsokára megérkeztek az ünnepi istentiszteletet végző személyiségek. Az ünnepi istentisztelet *Mezey* Mihály damosi énekvezér, ki ez alkalomra felkérte, orgonajátékával a XCII. dics. »Jövel szentlélek«-kel kezdődött, melyet a gyülekezet fennállva hallgatott végig. Majd a XC. zsoltárt énekelte a gyülekezet, melynek elhangzása után megjelent a szószéken *G. Mihálcz* Ákos helybeli lelkész a szívből fakadó s szívhez szóló gyönyörű szép alkalmi imát mondott. Ezután a helybeli dalkör *Fábián* József kántor vezetésével egész szabatosan s igen

szépen énekelte egy alkalmi éneket. Most következett az ünnepély fénypontja. *Kovács* József kalota-szentkirályi lelkész alkalmi beszéde. Alapigéül királyok I. könyve, VIII. 27. v.-t vette fel. Szólt a vallásosságról, az egyház iránti munkaszeretetről, az áldozatkészségről oly meggyőzően, akkora lelkesültséggel, hogy nem egy hívő szemében csillogott a magasztosult megihatottság könnye s általában az egész gyülekezetre mély hatást gyakorolt a nagy szabású beszéd. Berekesztő imádság után a gyülekezet énekével véget ért az ünnepélyes istentisztelet s az m.-valkói atyánkfiai gazdag lelkitáplálékkal megelégedetten s szívükben e kedves nap kitörülhetetlen emlékével távoztak — otthonukba. A hívek férfi serege élén a presbyteriummal a parochián is megjelentek, hol köszönetüket fejezték ki szeretett lelkipásztoruknak fáradhatatlan buzgalmaért. Igen helyes cselekedet volt ez a hívek részéről, mert a magyarság e végállomásán lankadatlán kitartással s teljes odaadással — bár zajtalanul — teljesítik úgy *G. Mihálcz* Á. lelkész, mint *Fábián* József kántor egymással karöltve, fenséges kötelességüket. Isten áldása kísérelje további munkálkodásukat is.

M. y.

Vallásos estély. Az érkávási ev. ref. egyházban deczember 11-én tartatott az első vallásos estély, melyen a kicsiny egyház majdnem minden tagja megjelent. A közönség elénekelte a XCIII-ik dicséret két versét. »Leborulok« czimmel gyermek imát mondott *Szentesi* Máli, elemi VI-ik osztályos tanuló, felolvasott *Mátéfi* János állami tanító »Legjobb orvosság« czimmel egy népies, vallás-erkölcsi tartalommal bíró rajzot. *G. Diószeghi* Erzsike elszavalta *Endrődi* Sándornak »Leborulsz a sirra« című költeményét, ezután következett *G. Diószeghi* Mór ref. lelkész felolvasása, amelyben egy elzülött ember sorsa volt megírva, akit kis gyermekének gügyögése jó utra térít. Majd *Kovács* Boriska szavalta *Várad* Antalnak »Melyiket?« című költeményét. Ezután »Hálaadó szómot« című gyermek imát mondott *Bereczki* Ferencz elemi V-ik oszt. tanuló. Berekesztette az estélyt a XLII-ik zsoltárnak a közönség által való eléneklése.

Egyházi estély. A székelyudvarhelyi ev. ref. egyház decz. 11-én, d. u. 5 órakor az ev. ref. kollegium tornacsarnokában, tartotta második egyházi estélyét. A rendezők a következő érdekes műsort állították össze: 1. A gyülekezet éneke: Mint a szép hives patakra. (Solt. XI. l. 1. vers.) 2. Elnöki megnyitó. 3. Szavalt: *Loschdorfer* Emilia. 4. Felolvasás: Goethe Fausztja, protestáns szempontból. Tartotta *Nosz* Gusztáv főreálisk. tanár. 5. Énekelte: *Hermann* Helén. Cziterán kísérelte *Baku* Kata. 6. Szavalt: *Molnár* József VIII. o. t. 7. Zárszó. 8. Éned: Áld meg Ur Isten... Énekelte a gyülekezet. Belépés ingyenes volt. kegyes adományokból a ref. leányiskolai szegény gyermekek felségélyezésére 12 k. 84 f gyűlt be. Rendezők *Darvai* Vilma és *Kibédi* Zsigmondné voltak.

Kegyesség útja.

A csufolódó katonatisztek.

Két fiatal katonatiszt együtt utazott egy református pappal. Az ut hosszú voltát beszélgetéssel próbálták rövidíteni. Beszéd közben a két bajtárs — mert a velők utazó ember foglalkozását semmi el nem árulta — ráterelték a fonalat a hit dolgaira is. Hitetlenek lévén a leggyalázóbb kifejezésekkel illeték a vallást és annak az ember életére való haszontalan voltát. A pap igen ügyesen nem vette fel a harczot a két világfival, hanem társalgásközben egy hirtelen való fordulat a katonai dolgokra tért át. És itt egyik ügyetlenséget a másik után követte el, úgy, hogy a tisztnek neu tudták visszafojtani mosolygásukat és majd hangos nevetésre fakadtak. Lássák az urak — így szólott a pap — csak ezt akartam. Önök katonák lévén, a vallás bírálatába bocsátkoztak, mi nem mesterségük. Én pap létemre bátoroktam a katonaságról beszélni — és nem tudtam róla. És ime ez épp oly visszásnak tünt fel önök előtt, mint az önök beszéde előttem. A két tiszt megszégyenülten kért bocsánatot és pirulva ismerte be járatlanságát.

Tudatlanságból sok ember öltözik a hitetlenség köntösébe, hogy tetszelegjen hiuságának. Ettől örizkedni fő kötelességünk.

A predikációt hallgató török.

Egy magasrangu török fiát taníttatni elküldötte Angliába. A felső iskolákat járó ifju Londonban diák társai biztatására ment egyszer a református templomba is, hol Angolország leg-hiresebb papja predikált. Az ifju nem szalasztott egy szót sem a predikációból és miután bevégződött az istenítisztelet, barátai észrevették, hogy vendégük szeméi könnyesek. Megkérdezték: mi bántja? Oh, — felelt az ifju — siratom nemzetem nyomoruságát és a keresztyének hálátlanságát, mert, ha e predikációt nálunk, Damaskusban hallották volna, sok ezereen tértek volna meg.

Hányszor vagyunk hálátlanok a megtérésre való felhívás drága kegyelem ajándékaival szemben?

(Feketelak.)

Osváth Lajos.

Mai képünkhöz.

A »Vasárnap« olvasóinak ez alkalommal *Kuroki* japán tábornokot, az I-ső japán hadsereg parancsnokát mutatjuk be. *Kuroki* volt az első a japán tábornokok között, ki felvette a harczot az oroszokkal, mindjárt a háboru kezdetén. Már eddig is nem egy fényes győzelem fűződik a nevéhez. *Liaojángnál* is kicsibe mult, hogy el nem vágta *Kuropolit* visszavonulásának útját. Jelenleg *Mukden* körül táborozik, a japán jobb szárnynak a vezére. Egyike a legképzettebb japán tábornokoknak.

Vegyes hírek.

Tájékoztásul. Válozás fog beállani a »Vasárnap« 1905. évi előfizetési díjainak kezelésében. Kiadónk telemes, sok dolgára való tekintettel az előfizetési pénzeket, legnagyobb sajnálatára, tovább nem kezelheti. Helyette lapunk felelős szerkesztője: Vajda Ferencz fogja kezelni az előfizetési díjakat is. Így tehát az 1905. évi előfizetési díjak e következő cím alatt küldendők be: „Vasárnap“ szerkesztősége. Székelyudvarhely. Ref. papi lakás. A folyó évre eső díjak azonban még a régi címre Becsek D. Fia könyvnyomdájába küldendők: Árpád-utca 3. sz.

Karácsony és a posta. A postaigazgatóság mint minden évben, úgy most is arra figyelmezteti a csomagot feladó közönséget, hogy a postai szabályokat a saját érdekében is megtartsa. A szabályok ezek: Pénzt, ékszeret más tárgyakkal egybecsomagolni nem szabad. Csomagolásra faládát, kosarat, vásznat vagy erős papirost használjanak, zsineggel átkössék a zsineget lepecsételjék. A címzés helyességére kiváló gonddal törekedjenek. A címet lehetőleg a borítékra írják, vagy fatáblácskára, mely azonban erősen legyen a csomaghoz kötve. Igen fontos az, hogy a feladó nevét és lakását, valamint a címzett nevét és lakását jelző papírlap a csomag belsejében helyet találjon, hogy a csomag visszaküldhető, vagy akkor is kézbesíthető legyen, ha a csomagról a címirat elvész. A csomag tartalmát szabatosan meg kell jelölni. különösen ama Budapestre címzett küldeményeknél, melyekben fogyasztási adó alá eső élelmiszer van. Aki a csomagját a szabályoknak megfelelőleg állítja össze és adja fel, az nyugodt lehet, hogy küldeménye a címzett kezébe jut vagy hogy visszakapja.

Az iparosok védelmére. A kereskedelem-ügyi miniszter legutóbbi határozata értelmében: Engedélyhez kötött iparnak üzletvezető mellett való gyakorlása csak akkor engedhető meg, ha az engedélyt kérő személy, mint szakszerűen képzett iparos önmaga is jogosult volna az illető ipart gyakorolni; azonban ilyen iparoknak üzletvezető mellett való gyakorlása oly esetekben, a midőn az üzletvezető a főnök szakszerű képzettségének hiányát van hivatva pótolni, meg nem engedhető.

A jövő év időjárása. A nép fiainak és leányainak sajtóságos eszközei s módjai vannak a várható időjárás tanulmányozására. Nehéz lenne ezeket a tudományos kutatás eredményeivel összhangzásba hozni, de ezek az egyszerű emberek a kik életük nagy részét a »természet ölen« töltik el, kétségkívül olyan megfigyeléseket tehetnek, amelyek alapján mindenesetre megköczkázathat-

ják összevetőlegesen jóslásait. A többek közt a derék juhászberek egész határozottsággal állítják, hogy a karácsonyt megelőző tizenkét nap biztos irányításul szolgálhat a következő év időjárására. Így amilyen az idő december 13-án, vagyis Lúczá napján, olyan lesz a januárius; a milyen december 14-ike, olyan lesz februárius stb. Tessék figyelemmel kísérni, hátha ez a jóslási módszer beválik.

Tűz mártalékává lett iskola. Kúsmőd községben az elemi iskola f. hó 3-án leégett. A dühöngő elem az iskolát az összes berendezésével együtt teljesen 2900 korona értékben elpusztította. Fülöp Árpád tanítónak 200 korona értékű harmónia és vezérkönyvei 60 korona értékben lettek semmié. A tűz gondatlanságból, a kályhából kihullott parázsból keletkezett.

A lóhús diadala. Párizsban, ahol talán a legtöbb lóhúst fogyasztják, e hónap 18-án nyitják meg az új lóvágóhidat. A lóvágóhid, amely 5000 négyszögméter területen épült, nem fog munka nélkül szükkölni, mert Párizsban évenként 35.000-nél több lovat, szamarat és öszvért vágnak le. A vágóhid főudvarán Decroix állatorvosnak a mellszobra fog állni, ő volt a lóhús leglelkesebb apostola, neki köszönhető, hogy Franciaországban ma annyira elterjedt a lóhús evés. A vágóhid ünnepélyes megnyitása a földmivelésügyi miniszter jelenlétében történik és nagy bankettel lesz kapcsolatos, amelyen természetesen a lóhús lesz a legfőbb és legelőkelőbb fogás.

Csalás hamis pénzzel. Furfangos csaló került Budapestre a rendőrség kezébe Vad Antal géplakatos személyében. Vad a minap egy szarvasi korcsmában megismerkedett Blaskó Andrással, szarvasi asztalossal, akinek nagy titokban megsugta, hogy van a fővárosban egy ur, aki 300 koronáért ezer koronát érő hamis pénzt ad. Addig beszélt az asztalósnak, amíg az beleegyezett, hogy Budapestre utazzanak. A pályaudvaron már két ur várta őket. Ezek elvitték Blaskót egy korcsmába, ahol leittatták, elvették háromszáz koronáját és megszöktek. Csak Vad maradt mellette. Ő is el akart illanni, azonban Blaskó gyanakodni kezdett, lármát csapott, amire Vad futásnak eredt. Azonban elfogták és a rendőrség letartóztatta. Vad a rendőrségen kijelentette, hogy csalótársait nem ismeri. A rendőrség folytatja a nyomozást.

Új találmány. Fodler amerikai mérnök olyan masinát állított össze, hogy a telefon beszélgetésénél, az illető beszélgetők nemcsak egymás hangját hallják, de *láthatják* is egymást. Így nemcsak megérthetjük, hogy az Amerikába kivándorlókat telefon úján meg is láthatjuk.

Aki háromszor akasztotta fel magát. Grósz József komádi lakosnak nem valami kedves lehetett az élete, mert háromszor akart megválni tőle. Legelőször fiatal korában akasztotta fel magát, de nem ért el semmi cél, mert még idejekorán levágták a kötélről. Másodszor két évvel ezelőtt követett el öngyilkossági kísérletet, eredmény nélkül. Az öreg Grósz a napokban 85 éves korában ismét felakasztotta magát s most el is érte vele célját, mert meghalt.

Helyreigazítás. A »Gyilkosság Maros-Tordában« című hírvonatban szó esett Koronkáról is. Az igazság kedvéért meg kell jegyezni, hogy a verekedés nem a korcsmában, hanem a táncban volt. Nem is koronkai csinálta, hanem egy szomszéd falusi S nevezett Kiss József ma már egészen jobban van. Községünkben régebb voltak verekedések, de az idén — ezt kivéve — nem volt. — Kovács László ref. lelkész.

Közgazdaság.

A gyümölcsfaternyésztés országos rendezése
Az 1894. évi XII. t.-cikk kimondotta, hogy minden községben községi faiskola létesítendő. Ámde ez a törvény nem volt végrehajtható, nemcsak azért, mert nagy terhet rótt a községre, hanem még inkább azért, hogy nem volt szakember kezében és ámbár az állam sokat áldozott a községi faiskolákra, csemetéikkel támogatta és ámbár sok vármegye, nemkülönben az érdekelt községek szintén sok áldozatot hoztak, a községi faiskolákat a szakszerű gondozás hiánya miatt többnyire burján borította vagy legföljebb kapás-növényekkel hasznosították a területet, ám sok helyen a faiskolákat a nép szegénysége miatt nem is lehetett létesíteni. Ezek a szomorú tapasztalatok arra birták Tallián földmivelésügyi minisztert, hogy más alapon oldassék meg a gyümölcsfaternyésztés rendezésének országos érdekű kérdése, ezért megbizta Molnár István gyümölcsész-kormánybiztost, hogy a jelzett törvényt akéi dolgozza át, hogy a községi faiskolák helyett járási faiskolák állítatnak, melyek egy szakember gondjaira bízzanak. Az így 20—40 község által fentartott járási faiskola, a hozzájárulás arányában látná el azon vidéket, legmegfelelőbb gyümölcsfa-anyaggal. Ugyanis a mai 60 millió gyümölcsfát legalább tizszeresére kell emelnünk, hogy hazánk számbavehető gyümölcsstermelő állam legyen. A javaslatban nagyobb és népesebb városoknak föl van tartva a jog, hogy önállóan, de szakértő kezébe adott gyümölcsfatermelő-iskolát tarthassanak fenn. A javaslat már közel van befejezéséhez s azt a földmivelésügyi miniszter mielőbb benyújtja a törvényhozásnak.

Gabona piac Budapestén.

decz. 15.

Buza:	50 kilónként	10 k. 10 f.	—	10 k. 40 f.
Rozs:	»	7 k. 45 f.	—	7 k. 65 f.
Árpa:	»	7 k. 10 f.	—	7 k. 40 f.
Törökbuza:	»	7 k. 70 f.	—	7 k. 85 f.
Zab:	»	6 k. 90 f.	—	7 k. 36 f.
Repce:	»	11 k. 25 f.	—	11 k. 50 f.

